

Büyükşehir Belediyelerinin Planlama Altına Aldıkları Rekreasyon Projelerinin Değerlendirilmesi

Rabia YELDOĞAN*

Yusuf ŞAHİN**

Kübra BENGİ***

Öz

Bu çalışmanın amacı; büyükşehir belediyelerinin rekreasyon temelli projelerin belirlenmesi ve projelerin değerlendirilmesidir. Çalışma, literatür tarama yöntemi yoluyla derleme niteliğinde olup; verilerin elde edilmesinde doküman inceleme yöntemi kullanılmış ve bu doğrultuda belediyelerin resmi internet sayfaları ve basın yayın kaynaklarından faydalanılmıştır. 31.03.2019 yerel seçimlerinde göreve gelen ve 2.000.000-5.000.000 arası nüfusa sahip olan; Adana, Antalya, Bursa, Gaziantep, İzmir, Konya ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyeleri'yle sınırlanmıştır. Elde edilen verilere göre, rekreasyon projelerinin benzer olması vatandaşların beklentilerinin birbirine yakın olduğunu göstermekte olup rekreasyon bilincinin artırması adına önemli bir misyona hizmet etmekte olduğu söylenilebilir. Sunulan rekreasyon projelerinin hizmet çeşitliliğini artırmak, her kesime hitap etmesi, ulaşılabilirliği kolay, kişilerin boş zamanlarını etkin ve verimli geçirmeleri konusunda oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Büyükşehir Belediye, Proje, Rekreasyon, Yerel Seçimler

Makale Türü: Derleme Makale

Evaluation Of Recreation Projects Planned by Metropolitan Municipalities

Abstract

The objective of this study is; determination of recreation-based projects of metropolitan municipalities and the evaluation of projects. Those who took office in the 31.03.2019 local elections and have a population between 2,000,000 and 5,000,000 It is restricted to Adana, Antalya, Bursa, Gaziantep, İzmir, Konya and Şanlıurfa Metropolitan Municipalities. The study is a compilation through the literature review method. The document analysis method was used to obtain data, and the official websites of the municipalities and press sources were benefited for it. In conclusion, the similarity of recreation projects shows that the citizens' expectations are close to each other, and it can be said that they serve an essential mission to increase the awareness of recreation. It is significant for the recreation projects to increase the variety of services, appeal to every segment, be easily accessible, and enable people to spend their leisure time effectively and efficiently.

Keywords: Metropolitan Municipalities, Project, Recreation, Local Elections

Article Type: Review Article

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, yeldoganrabia@gmail.com, ORCID No:0000-0002-8974-2857.

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, yfsfn@gmail.com, ORCID No:0000-0002-1039-8169.

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, kubrabengi@gmail.com, ORCID No:0000-0002-7828-4184.

1. GİRİŐ

Ülkede çeŐitli ölçülerdeki topluluklarda hayatlarını sürdüren bireyler, ortak ve yerel kapsamdaki ihtiyaçlarını yerine getirmek hedefiyle hukuk düzeni ortamında meydana getirilmiŐ anayasal kurumlara yerel yönetimler diye ifade edilebilir. Yerel yönetimler halkın ortak gereksinimlerini ve hizmetlerini karŐılayan, belli bir nüfus sayısının üstünde resmi bakımdan teŐkilatlanmıŐ kuruluşlar diye de belirtilebilir (Tamer,1998: 20-23).

Yerel yönetimler, yerel hizmetlerle alakalı politika seçerken ve hizmet uygularken halkın yapısını göz önünde bulundurmalıdır. Bütün bireyler, yerel yönetim hizmetlerini alırken eŐit ve adil Őekilde faydalanma hakkına sahiptir ve ayrımcılığa yol amaması esastır (Oktay, 2013: 37-41; Akt Aydın ve Birol, 2019). Yerel yönetim, merkezi yönetime nazaran ekonomik, sosyal ve siyasal yönden yurttaŐların daha denk yaşam idame etmelerine yardım sağlarlar. YurttaŐların temsil ve katılım imknlarından yararlanılarak daha denk siyasal evre ierisinde hayatlarını sürdürme olanakları, yerel yönetimlerde kapsam alanı fazladır. lke seviyedeki politikalara kıyasla yerel taleplere bakılarak biçimlenen politikaların ve yerel kaynakların fazla aktif kullanılması ekonomik yönden denk evre oluŐumuna katkıda bulunurlar. Yerel değer kültürlerin milli ve evrensel kültürler karŐısında kollaması ve ilerletilmesine yardımda bulunma ayrıca yoksul kesimler, engelliler, yaŐlılar ve çocuklar gibi dezavantajlı kesimleri kapsayacak aktif hizmetlerle kültürel ve sosyal ydende daha denk evre sağlayabilirler (Oktay, 2013: 37-41).

Yerel yönetimler bir bakıma yerel hizmetlerden mesul teknik bir kuruluŐken öteki bakımdan ise yerel siyasetin odağını sağlamaktadır. Kamu idaresinin vatandaŐlarla i içe kurumlarından biri olan yerel yönetimler, yerel kapsamdaki gereksinimlere dair çok taraflı ve kapsamlı mesuliyeti bulunmaktadır. YurttaŐlara i içe oluŐu, esnekliği, çabuk karara varabilmesi, yönetiŐime ve siyasal katılıma uygun olması yerel yönetimlerin politika ve uygulamaların odağı ve baŐlıca ortağı durumuna gelmektedir (Oktay, 2013: 37-41). Ülkemizde 2000’li senelerinde yerel yönetimlerde ortaya çıkan ve yeni adımlarla sürdürülebilen reform düzenlemeleriyle mühim ilerleme sađlanmıŐtır. Yerel yönetimler içerisindeki belediyelerin vazife ve sorumluluk alanı büyüyerek, kentteki yerel hizmetlerin mühim kısmından yetkili kuruluŐ durumuna gelmiŐtir (Oktay,201: 37-41). Belediyeler, yerel yönetimlerin ierisinde kamuya en yakın ve i içe olan mühim bir yönetim kurumu olarak belirtilmektedir. Belediyeler genel anlamda yerel ve ortak gereksinimleri yerine getirmek amacıyla kurulan yönetim kuruluŐlarıdır. 5393 sayılı Belediye Yasasının 3. Maddesine bakıldığında Belediye, “Belde sakinlerinin yerel ortak kalitedeki gereksinimlerini yerine getirmek amacıyla oluŐan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluŐturulan, yönetim ve finansal özerkliğe sahip kamu hukuki kiŐisidir” diye ifade edilmiŐtir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesine bakılarak; belediye, yerel ortak kalite koŐuluyla; a)“Bayındırlık, su ve kanalizasyon, ulaŐım benzeri Őehirsel alt yapı; coğrafı ve Őehir bilgi sistemleri; evre ve evre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; Őehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağalandıırma, park ve yeşil sahalara; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; toplumsal hizmet ve yardım, nikh, meslek ve yetenek sağlama; ekonomi ve ticaretin ilerletilmesi hizmetleri yerine getirir ve getirtilir.” Büyükşehir belediyeleri ve 50.000 nüfusu aŐan belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evi açar.” b) “Devlete ait her seviyedeki okul binalarının inŐaatı ile bakım ve onarımını gerçekleŐtirebilir ya da bunu sağlatabilir; çeŐitli araç, gereç ve malzeme gereksinimlerini sağlayabilir; sağlık konusunda çeŐitli kuruluşlar aası ya da iŐletebilmesi; kültür ve doğa varlıkları ile tarihi dokunun ve Őehir tarihi açısından mühim yeri olan alanların ve iŐlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu hedefle hizmet ve onarımını yapmak, korunması muhtemel olmayanları orijinalini birebir tekrardan inŐa edebilir. Gerekli olduğunda, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme temin ve gerekli yardımı oluŐturur, çeŐitli spor müsabaka ve yarıŐlar organize ederek, ülkede

ve ülkeye önemli derecede başarı sağlayan ya da dereceye giren sporculara belediye meclisi onayıyla mkfatlandırabilir. Gıda bankacılığı yapabilir.” (2005 Tarih d) İlgili kanunda belirtilen belediyelerin hizmetlerini uygulanmasında önem sırasının, belediyenin finansal hali ve hizmetin ivediliği göz önünde bulundurarak oluşturacağı, hizmetlerin halka yakın bölgelerde ve elverişli metotlarla uygulanacağı, hizmet uygularken dezavantajlı gruplarada durumlarına elverişli metotlar yapacağını ifade edilmiştir. Ayrıca 3030 sayılı “Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükümünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabul Hakkında kanunda büyükşehir belediyelerine spor, eğence, dinlenme alanları oluşturmak oluş tutturmak, işletip çalışıp ve alıştırması sorumluluk yüklenilmiştir. 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu’nun 10. maddesine göre, bir yönetim kademe merkezi olmayan beldelerde, beden terbiyesi işlerine sağlamak ve sürdürmek belediyelerin sorumluluğunu net bir şekilde ifade edilmiştir. 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu’nun 14. Maddesine göre, spor kompleksleri oluşturmak ve il btcesine yardım sağlama belediyelere vazifelerindedir.

Belediyeler, hizmet çeşitliliğinin geliştirip ve arttırmasında yerel toplumun gereksinimlerini belirleyici rol oynamakta (Negiz, 2011: 323-341), temel görevleri toplumun gereksinim ve taleplerine göre hizmetler uygulanması gerekliliğini belirtilebilir. Belediyelerin temel görevlerinden biri de kişilerin devamlı değişken olan beklentilerini göz önünde bulundurarak fiziksel gelişim, yaratıcılıkların ilerletilmesi, dinlenme ve sosyalleşme benzeri gereksinimlerini yerine getirmek, rekreasyon aktivitelerine özendirmek, devamlı ilerleterek rekreasyon program ve hizmetleri uygulamak olduğu belirtilebilir. Kişiler, çeşitli aktivitelere; eğlenme, dinlenme, bilgi, yeteneklerini ilerletme, alışmak, sosyal ve ailevi sorumlulukları haricinde ierisinde yer alacak sosyal ortamı bytmek maksadıyla katılımda bulunurlar (Yetim, 2011: 92-99). Sosyal, psikolojik, kültürel ve biyolojik bir varlık olan insanın sosyalleşme gereksinim yapısının ve doğasının bir gereği olarak dşnlmektedir. Ryff (1989) diğerleriyle olumlu ilişkileri; başkalarıyla net ve güvenilir ilişkiler kurma ve güçlü empati ve sevgi duyguları olarak tanımlamıştır (Aydın, Birol ve Temel, 2018: 1541-1550). İnsanın içinde bulunduğu yakın ve uzak çevresi ile kurduğu ilişkiler ve bu ilişkinin kalitesi bireyleri sosyalleşme sürecini de etkilemektedir. Yavuzer (1998)’e göre bireyin hayatının en büyük başarısı, sağlıklı ve dengeli bir sosyalleşmeye ulaşmasıdır (Birol, Temel ve Aydın, 2018: 459-477). Günümüz toplumlarında “rekreasyon” kavramı giderek önem sağlamakta rekreasyon etkinliğinin kişisel ve sosyal yararlarına bakıldığında kişiler etkinliklere katılımıyla bir yaşam biçimine dşnlmektedir (Birol ve Aydın, 2019: 1474-1485b). Ayriyeten yerel yönetimler gelişim dönemindeki çocukların gençlerin sağlıklı kişiler olabilmesinde, yetişkin ve yaşlıların sağlıklı, uzun, nitelikli hayat devam etmelerinde mühim bir görev benimsemişlerdir (Yalnkaya, 2013: 20-25). Bu gelişimlerin ana sebepleri; kişilerin yaşam niteliklerinde artma beklentisi, toplumlardaki sosyo-kültürel farklılaşma, sağlıklı olma üzerine bilgilenme ve medyanın alakası en önemli nedenler arasında yer alabilir. Belediyeler rekreasyonel aktivitelerinin programlanması ve bunu halkın içinde var olan farklı hedef kitlelere ulaştırılmasında önemli hizmetler düşmektedir. Konuyla alakalı gelişmiş birok Avrupa lkelerinin spor yönetim sistemleri incelendiğinde belediyelerin kitle sporu ve rekreasyon etkinliklerine olabildiğince çalışıldığı net bir şekilde görülebilmektedir (Akdenk, 1989: 173-174). Rekreasyonel etkinliklerine duyulan gereksinimler, şahsi bakımdan; fiziksel sağlık ilerlemesinin sağlanma, ruh sağlığı kazandırılma, bireyi sosyalleştirme, yaratıcılık, şahsi beceri ve kabiliyetini ilerletmek, iř başarısı ve verimliliğine etkisi, ekonomik hareketlilik, bireyi memnun kılmasıdır. Toplumsal bakımdan; dayanışma ve kaynaşmayı elde etmek, demokratik toplum oluşturulması, rekreasyona duyulan gereksinim sebeplerinin bir kısmını meydana getirmektedir (Karakkk, 2001: 103’ten akt. Aydın ve Birol, 2019: 1399-1406). Rekreasyon türlerini kategorileştirmesinde pek çok ölçütlerin olmasında en büyük sebebi rekreasyonun çok çeşitli oluşumudur. Bu sebepten net şekilde yapılması kolay değildir (zbey ve elebi, 2003: 15’ten akt. Birol

ve Aydın, 2019: 489-497a). Rekreatif faaliyetler aktif veya pasif, bireysel veya grup, genç ve yaŐlı, kadın ve erkek, açık ya da kapalı meknlerde rastgele zaman diliminde gerçekleŐtirebilecek faaliyetler olduğundan ötürü kiŐiler eğlenme, dinlenme ve geliŐmelerini oluŐturan ve nitelik sahası sınırı olmayan, yer zaman fark etmeksizin herkese hitap edebilecek aktivitelere katılm sağlayarak, kiŐiler kendilerini anlatabilme, gizil potansiyellerini meydana koyma ve ilerletme, yaratıcılığında artım, beden ve ruh sağlığına sahip çıkma olanaklarını elinde bulundurur. Ülkemiz bakımından da belirtilen nedenlerden ötürü boş zamanları geçirebilecekleri programlar yaratmak mecburiyettir (Tamer, 1998: 20-23). Bu zorunluluklar ülkemizde kamunun büyük bir oranının hayatını devam ettirdiği büyükşehir belediyeleri ve ile belediyeleri kapsamında yapılan hizmet ve yatırımlar ehemmiyet iermektedir. Belediyelerin yapmış olduğu hizmetlerin yanı sıra spor ve rekreatyon hizmet ve yatırımlarıyla yakın dönemlerde farkındalık meydana getirmektedirler (TapŐın ve Atalı, 2017: 186-200). BüyükŐehirlerdeki yerel yönetimler; bireylere boş zamanlarını kaliteli geçirmesi imknı sunarak rekreatyon kavramını öğretip, bireylerin çalışma, hayat ve geçim zorluklarından bir nebze de olsa uzaklaŐtırmaya çalıŐır ve hayat niteliklerini çoğaltmayı hedeflerler (GümüŐ, 2016: 25-27). Yerel yönetimler deđiŐik hedef kitlelerine bakılarak uygun program oluŐturmayı amaçlamalıdır. Programların farklılaŐan sosyo-ekonomik Őartlar, beklentiler ve yönelimlerle beraberinde deđiŐim görülmektedir. Yerel yönetimler deđiŐimleri göz önünde bulundurmalı, rekreatyon hizmetlerini önemseyerek; kentlerindeki ocuk, genç, yetiŐkin, yaŐlı ve engelli yurttaŐlarına dönemin taleplerine elveriŐli hizmetler yaparak teŐkilatlandırma biçimi dair çabalarını arttırmalıdır (zdağ, 1996: 43-44).

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'deki büyükşehir belediyelerin rekreatyon hizmetleri ve yatırımlarıyla ilgili yapılan ve bireylerin yaşam kalitesini arttırmaya yönelik yapılmıŐ olan projeleri değerlendirmek üzere yapılan bir çalıŐmadır. Çalışma kapsamında 2020 yılı Türkiye nüfus sayım verilerine bakılarak, 31 Mart seimlerinden sonra belediye nüfus sayıları 2.000.000 ve 5.000.000 arasında yer alan iller baz alınmış olup; İzmır 4.367.251, Bursa 3.056.120, Antalya 2.511.700, Adana 2.237.940, Konya 2.232.374, Şanlıurfa 2.073.614 ve Gaziantep 2.069.364 illeri çalıŐmaya dahil edilmiŐtir. Bu bağlamda yapılan çalıŐmada belirlenen illerin Büyükşehir belediyelerinin rekreatyon amaçlı hizmetlere ne kadar yer verildiğini tespit edilmesi ve bu anlamda yapılacak gelecek çalışmalara kaynak olma özelliği göstermesi dŐnlmektedir.

2. İLLERE İLİŐKİN BİLGİLER

2.1. İzmır

İzmır, Türkiye nüfusunun yoğun olduğu üçüncü ilidir. 2019 senesi verilerine bakılarak nüfusu 4.367.251'dir. İzmır'de 30 ile ve 1.297 mahalle bulunmaktadır. İzmır Büyükşehir Belediyesi yerel seimlerden sonra rekreatyon amaçlı yer verdiği projelere bakıldığında; Portakal Vadisi Rekreatyon Alanı projesi ile Buca ilçesindeki 200 bin metrekairelik saha kent parkına dönüŐtürülecek su toplama havzası olma niteliğini koruyarak sahayı iyileŐtirmeyi amaçlayan proje ierisinde kafeterya, piknik mekanı, ocuk oyun mekanları, koŐu yolu, yürüyüş yolu ve bisiklet yolu, seyir ve teraslar, eğitim bahçeleri, amfi, gölet benzeri unsurları kapsayacaktır. Proje Sign of the City Awards 2019 'da Kent ve Mimarlık grubunda en iyi kentsel tasarım birincilik ve 2019 Uluslararası yapılan Uluslararası Sürdürülebilir Yapılar Sempozyumu kapsamındaki En İyi Sürdürülebilir Uygulamalar yarıŐmasında Sürdürülebilir evre dalında ödüller alınmıŐtir (izmir.bel.tr). Dr. Behçet Uz Rekreatyon Alanı Yenileme Projesi 2020 baŐlarında baŐlamakla birlikte 2021'de hizmete açılması planlanmaktadır. İzmır Körfezine hakim Őehir balkonu, FIFA ölçülerinde futbol sahası koŐu yolu ve bisiklet yolu, trafik parkı, oyun, spor ve piknik mekanları bulunacaktır. Seyir teraslarına spor malzemeleriyle fonksiyonlar sağlayacak mevcut yapısal alanlara kentsel donatılarla zenginleŐtirilecek dŐnlmektedir. Olivelo İzmır Kent eperinde Ekolojik Ortak Yaşam Alan Fikir Projesi İzmır'deki 35 YaŐayan Parktan biri olarak üretim ekonomik,

ekolojik değer ve yaşam pratikleri bağlamında kent kültürüne bir katkı sağlanması beklenmektedir. Meles YeŐildere Kent GiriŐi Rekreyon Alanı Projesi (Yeşil Vadi) 1milyon metrekarelik bir alanda yapılması dŐnlmektedir. Kadife –YeŐildere bölgesi düzenleme, yeniden iŐlevlendirme için 540 bin metrekare alan düŐünülmüŐtür. Uzundere Rekreyon Alanı Projesi'nden 100 bin metrekare alan kazanılacaktırBelediye proje kapsamında Uluslararası bir yarıŐma düzenlenmesi için alıŐmalar baŐlatmıŐtır. Yelki Rekreyon Alanı Projesi ile (Olivelo Zeytin Bisiklet Rotası Ekolojik Aktivite Alanı)570 bin metrekare alan kazanılacaktır. Güzelbahçe ilesinde Yelki Rekreyon Alanı Projesi (Olivelo Zeytin Bisiklet Rotası Ekolojik Aktivite Alanı) kapsamında yürüyüş, gezinti, koŐu, dinlenme, oyun, gastronomi, yarıŐma alanı, bisiklet ve zeytin rotalarıyer almaktadır. Bu proje ierisinde bulunduğu çeŐitli aktiviteler sayesinde gelecekte çok önemli bir ekolojik istasyon olma potansiyeline sahip olacağı dŐnlmektedir.

KavŐak Viyadük Altları Projesiyle toplam 400 bin metrekare yeşil alan kazandırılacak. Uzundere Rekreyon Alan 1-2 Etaplar Projesi bulunmaktadır. Olimpik ve yarı olimpik yüzme havuzları projesinde AÇık Veysel Rekreyon Alanı ierisinde yapılacak yarı olimpik havuz projesi uygulanmaya baŐlanmıŐtır. Gürçeşme Doğa Keşif Parkı ve Kuşaklararası Etkileşim Merkezi ocukların doğada oyun oynama keŐfetme imknı sağlayacak ve kuşaklararası etkileşim ile bilginin ve tecrübenin de sürdürebilirliğini sağlayacaktır. Proje, En İyi Sürdürebilirlik Uygulamalar YarıŐmasında birincilik almıŐtır. Kültürpark Projesi 156 metre kara yeşil alan toplamda 421 bin metrekarelik sahasıyla Kültürpark; 1850 metrelik tartan pisti, yüzme havuzu, kapalı spor salonu, tenis kortu ile 13.500 metrekarelik sahada kurulan lunapark iermektedir. Sosyal kültürel etkinlik alanları olarak Atatürk Açık hava Tiyatrosu, İsmet İnönü Sanat Merkezi, İzmir Sanat Fuar, Evlendirme Dairesi, ParaŐüt Kulesi Gençlik Tiyatrosu, ResimHeykel Müzesi, Tarih ve Sanat Müzesidir. Bu proje bitki dokusunu yenilenebileceği var olan bazı binalar yeniden kullanıma kazandırılıp bir kısmını ise yıkımının planlanması aŐamasındadır.

2.2. Bursa

Bursa, Türkiye nüfusunun yoğun olduğu dördüncü ilidir. 2019 senesi verilerine bakılarak nüfusu 3.056.120'dir. Bursa'da 17 ile ve 1061 mahalle bulunmaktadır. Bursa büyükşehir belediyesi Millet Bahesi Projesinde Soğanlı 'da 110 bin metrekare arazi üzerine kurulacak proje kapsamında ocuk oyun alanları, yeşil alanlar, koŐu yolu, fitness ve aktivite alanları yer alacaktır. Teoman zalp Parkı Projesinde 10 yıldır til haldeki amfi tiyatrosu ile günümüzde ihtiyaçları karŐılamayan 110 bin metrekarelik alanın yürüyüş ve bisiklet yolları, dinlenme alanları ve peyzaj düzenlemeleri yapılması planlanmaktadır. Yıldırım ilesinde 225 bin metrekarelik alan üzerine yapılması planlanan Vakıf Kent Parkı ve Spor Tesisleri Projesi kapsamında boks ve güreŐ salonları, yüzme havuzu, sporcu misafirhanesi, iki futbol sahası, seyirci tribünü, lunapark, kafeterya, 11 bin metrekarelik gölet, tematik parklar ve otopark mevcuttur. Yıldırım ilesinde 220 bin metrekare alanı kapsayan Gökdere Kent Projesi bünyesinde amfi tiyatro, restoranlar, dinlenme alanları, kafeteryalar ve yeşil alanlar mevcut olmaktadır. rnl Park Projesinde 500 bin metrekare alan üzerinde Millet Bahesi uygulaması yapılacaktır. 86 bin metrekare alan ieren eltik Tematik Park ve terminal arkasında Tematik Park Projeleri bulunmaktadır. Dağyenice Karavan Parkı Projesiyle 500 bin metrekarelik tabiatla uyumlu alanları kapsamaktadır. DemirtaŐ Barajı Eğlence Parkı ve Mesire Alanı Projesi kapsamında 93 bin metrekare yeşil alan kazandırılacak. Gökdere ocuk Aktivite Köyü ve Trafik Eğitim Parkı Projesi 200 bin metrekare alan ile 6 mahallenin nefes alacağı mekn oluŐturulacaktır. Bursa Büyükşehir Belediyesi yeşil alanları kente kazandırma çalıŐmalarından biri Yıldırım ilesinde Hacivat Deresi doğu yakasında 28 bin metrekare alan yeni projeler hazırlanacağı ve bir diğer alıŐma Kestel ilçesindeki Mandıras Deresi Proje kapsamında 1 kilometrelik bir hat bulunmaktadır. Dere ıslahı ile ilgili çalıŐmalarda toplam 10 bin metrekare saha

ierisinde yürüyüş parkurları, spor ve dinlenme meknları olarak park kazandırılması dŐnlmektedir. Bursa Büyükşehir Belediyesinde katı atıkların toplandığı Hamitler Katı Atık Depolama Alanı Parkı Projesi bulunmaktadır. Bu proje 11 mahallede yaklaşık 300 bin nüfusa hitap etmiŐ olacaktır (bursa.bel.tr).

2.3. Antalya

Antalya, Türkiye nüfusunun yoğun olduğu beŐinci ilidir. 2019 senesi verilerine bakılarak nüfusu 2.511.700'dr. Antalya'da 19 ile ve 910 mahalle bulunmaktadır. Kentsel dönüŐüm çalıŐmaları ile Masa Dağı rekreasyon projesiyle 1 milyon metrekarelik yeşil alan ve rekreasyon alanı oluŐturulmuŐtur. Őehrin stresinden uzak bir aktivite imknı sunmak amaçlı Macera Parkı Projesi bulunmaktadır. 24 bin metrekarelik alan üzerinde bulunan alabalık tesisi yerine Mesire Alanı yapılması planlanmaktadır (www.antalya.bel.tr). Lara Kent Park Projesi, Antik Yürüyüş Yollar Projesi bulunmaktadır (turizmdays.com). Bkldere Parkı tüm peyzaj, sert peyzaj, donatı elamanları, havuz ve köprülerin yapımı tamamlatılmıŐtır. Ali etinkaya Caddesi'nde çim, peyzaj ve sulama sistemlerinin tamamı yenilenmiŐtir. Atatürk Caddesi üzerinde bulunan Millet Bahesi'nin yeni peyzaj projesi tamamlanmak üzere olunup, Őehrin en eski parklarından biri olan Karaalioğlu Park'ına revize projesi çizilerek model bir tasarı anlayıŐı ile halka hizmete sunulmuŐtur (Antalya Büyükşehir Belediye BaŐkanlıđı Park ve Daire BaŐkanlıđı, 2020).

2.4. Adana

Adana, Türkiye nüfusunun yoğun olduğu altıncı ilidir. 2019 senesi verilerine bakılarak nüfusu 2.237.940'dır. Adana'da 15 ile ve 831 mahalle bulunmaktadır. Adana büyükşehir belediyesi ''75. Sanat Galerisi'nin Cumhuriyet Dönemi Eseri Rekreasyon Alanlarıyla BütünleŐtirerek Tekrar Ayağa Kaldırma Projesi'' Tarihi Kentler Birliği'nce proje ödül almıŐtır (adana.bel.tr). ukurova da her mevsim farklı renklerdeki iek bahçeleri ve yeŐiltonlarını bulunduran görünümü, iŐlevsel donatıları olan çok yönlü toplumsal ve kültürel yapıların içinde barındıran Yeşil Kent Adana Projesi, kent merkezinde 45 bin metrekare büyüklüğünde 5 Ocak Millet Bahesi projesi kapsamında yeşil alan kazandırılması, 11 bin metrekarelik alanda adalet temalı peyzaj düzenlenmesi ile Adalet Parkı Projesi, Büyükşehir Belediyesi Yol Müdürlüğü'nün Őantiye sahası olarak kullanımda olan 20 bin metrekarelik alanda 15 Temmuz Demokrasi ve Őehitler Parkı projesi, 25 bin metrekarelik alanda Adana da Portakal Karnavalı'nın güçlendirilmesi ve anlamlandırılması amaçlı Portakal ieği Park Projesi, Ege Bağatur Bulvarı Rekreasyon Projesi ile Ege Bağatur Bulvarı, peyzaj ve yeşil alan yapılandırılmaları, ocuk oyun mekanları, dinlenme ve etkinlik mekanları, bisiklet parkuru ve koŐu yolu düzenlemeleri, Seyhan Baraj Gölü kenarında Adnan Menderes Sahil yolundaki restorasyon projesi kapsamında 2 milyon metrekarelik yüzölçümü olan 8 kilometre uzunluğa ulaŐan proje sahasında araç, bisiklet yolu, yay yolu, teknelerin yanaŐabilecekleri iskeleler, kentle su iliŐkisinin artırılması hedefiyle gle inen basamaklar, seyir stantları ve iskeleler, birok alanda ocuk oyun alanları ve her yaŐ grubu için eğlence alanları, bisiklet ve yay yolları güzergah boyunca yeme, içme, dinlenme ve balık tutabilme alanlar, Menderes Adasında kafe restoranlar, seyir terasları ve satıŐ birimler, geniŐ çayırılık mekanlarıyla konser ve festivaller yapılabilecek Eğlence Adası, geniŐ ölçüde su gösterileri ve açık hava sinema imkanları sağlayabileceği kıyı süresince ilerleyen oturma basamakları, yüzmek amaçlı Uzun Ada içerisindeki biyolojik gölet, tarım faaliyetlerinin süregelen bölgelerde mini bahçeler ve elde edilen ürünlerin satıŐı için satıŐ yerleri, kafe ve restoranlar Seyhan Gölü Havzası Rekreasyon Projesi ierisinde tasarlanmıŐtır. ZiyapaŐa Yenilenme ve Kent Park Projesi restorasyon projesiyle aynı dönem ierisinde peyzaj sanatları ile evre aranjmanlarıyla rekreasyon mekanları oluŐturulması planlanmaktadır. Dezavantajlı bireylere yönelik 25 bin metrekarelik alan üzerine yarı açık ve kapalı konferans salonları, fizyoterapi havuzu, atlı terapi manejisi, hobi bahçeleri, yürüyüş ve koŐu mekanları, engelsiz parklar, rehabilitasyon üniteleri, kütüphane,

revir ve fizik tedavi niteleri Engelsiz Yaşam Merkezi Projesinde planlanmaktadır. YaŐar Kemal Spor Kampüsü Projesinde, Seyhan nehri kenarındaki YaŐar Kemal Yürüyüş ve KoŐu Parkuru, spor kampüsüne dönüŐtürülmesi planlanmaktadır. Masal Parkı projesinde, küçüklerin hayallerini donatanizgi film ve masal kahramanların figürleri ieren Masal Park, hem eğlendirip hem de eğiten oyun alanını kapsayacaktır. Adana Bilim Merkezi Projesinde, ocuklar yönelik Bilim Merkezi'nde, temalı ocuk oyun mekanları, planeteryum, diyarama, müze, deney istasyonları, gezegenevi ve robot atölyesi bulunacağı planlanmaktadır (cukurovabarisgazetesi.net).

2.5. Konya

Konya, Türkiye'nin yüz ölümü bakımından en büyüğü ve nüfus yoğunluğu bakımından yedinci ilidir. 2019 senesi verilerine bakılarak nüfusu 2.232.374'dr. Konya'da 31 ile ve 1.154 mahalle bulunmaktadır. Konya Valiliği, Konya Büyükşehir Belediyesi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Gençlik Spor İl Müdürlüğü ve ile belediyelerinin ortaklaŐa hazırlanan 7-18 yaŐ arası öğrencilere yönelik 28 ilçede Spor Konya Projesi gerçekleŐtirilmiŐtir. Proje geleceği sporcularını keŐfetmek ve Türk sporuna kazandırmayı hedeflemektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi Türkiye'de en fazla bisiklet yolu yapan Őehir olarak Bisiklet UlaŐım Master Planı Projesi ile İdeal Kent dln almıŐtır (www.konya.bel.tr). Cephanelik DönüŐüm Projesi kapsamında 3 milyon 521 metrekarelik alana yeni bir Őehir kurma 4 bin 789 daire, yeşil alanlar, yürüyüş alanları, bisiklet yolları, sosyal donatılar, sağlık tesisleri, ticari alanlar ve camiler yer alınacaktır. Türkiye'nin en büyük millet bahçelerinden olacak Millet Bahesi ve Millet Kırathanesini Projesi 102 bin 484 metrekarelik alan üzerine kurulacaktır. Lojistik Komutanlığına ait alan Millet Bahesi yapımı için belediyeye tahsil edilmiŐtir ve 652 bin metrekare alan üzerine proje uygulanılacaktır. Konya Büyükşehir Belediyesi 28 İlçede Spor Tesisi Yapılma Projesi'ni belirtmektedir.

2.6. Gaziantep

Gaziantep, Türkiye nüfusunun yoğun olduğu sekizinci ilidir. 2019 senesi verilerine bakılarak nüfusu 2.069.364'dr. Gaziantep'te 9 ile ve 774 mahalle bulunmaktadır. Gaziantep'in iklim, coğrafya ve kültürüne uygun 130 bin 158metrekare sahası 66 bin 130 metrekarelik yeşil mekanŐekilde Millet Bahesi Projesi tasarlanacaktır. İbrahim Kent Park Projesi 32 bin metrekarelik bir alan kapsamaktadır. Gaziantep Vadi Alleben Parkı Botanik Bahesi tarzında yapılacak 600 bin metrekare alana sahip olan bölge ierisinde herbanyum, kütüphane, laboratuvar, ağaç bilim müzesi, ocuk ky benzerimekanlar bulundurulacak. KarkamıŐ Sulak Alan ve Ekopark Zeugma ve KarkamıŐ antik kentleri arasında proje kapsamında 8 hyk, 55 kilometrelik kültürel miras güzergahında bulunacak olan toplamda 5 milyon 500 bin metrekarelik alan kapsamaktadır. Katılımcılara eğitsel ve rekreasyonel tecrbelersağlayacak deđiŐik etkinlikler ve mekanlaroluŐturularak sulak mekn bilgisini arttırılacağı belirtilmektedir. Gaziray Parkı Projesi kapsamında ortalama 5 kilometre uzunluğundaki a –kapat yapısı üzeri, kent park olarak iŐlevlendirilecektir. Gaziantep Ekolojik Kent Projesi 2019 tarihinde Avrupa Birliği 4. Toplantısı G20 Osaka Zirvesi toplanılmıŐtır. G20 AAA Bildirisi'nde Gaziantep Ekolojik Kent Projesi, İklım DeđiŐikliđi Uyum ve Direnç Altyapı içeriğinde bildiride bulunulmuŐtur. Çalışma içeriğinde doğal yapı ve evre, çalışma sahalarında bulunan ya da bulunacak yapılar, sosyoekonomik yapı, Őehrin hayat niteliğini çoğaltması, ulaŐım kontaklarını, tarım sahalarını, rekreasyon mekanları ve yeşil mekanları, Őehrin teknik altyapı maddeler ieren hedef ile stratejileri bulunmaktadır (www.iha.com.tr). Yamatepe bölgesinde 1 milyon 500 bin metrekarelik alana Doğa Sporları Orman Etabı Projesi Őehre kazandırılacağı belirtilmektedir. Mahalle Tipi Havuz Projesi ile 2 bin 200 metrekare alanlık 13 tane kapalı yüzme havuzu, 2 bin 483 metrekare alanlık 10 Kapalı Spor Salonu Projesi ve Gerciğin Spor Ormanı Projesi bulunmaktadır.

2.7. Şanlıurfa

Şanlıurfa, Türkiye nüfusunun yoğun olduğu dokuzuncu ilidir. 2019 senesi verilerine bakılarak nüfusu 2.073.614'dr. Şanlıurfa'da 13 ilçe ve 1.379 mahalle bulunmaktadır. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi yerel seğimlerden sonra rekreasyon amaçlı yer verdiği projelere bakıldığında Eyyübiye ilęesinde 150 bin metrekarelik alana iğerisinde yürüyüş yolları, bisiklet yolları kapsayacak Millet Bahęesi Yapım Projesi ve Haliliye ilęesinde 200 bin metrekare alana tekabül eden Millet Bahęesi Yapım Projesi bulunmaktadır. ViranŐehir ilęesi Curcup deresinde 142 bin metrekarelik alan üzerinde Millet Bahęesi Projesi Birecik ilęesinde sahilde 110 bin metrekarelik alan zerine Millet Bahęesi Projesi bulunmaktadır. Turizm Master Planında en büyük ihtiyağlardan biri olarak görülen rekreasyon ihtiyağı kapsamında Karacadağ kış turizmi ve yayla turizmi geliŐtirmek adına Karacadağ Kayak Merkezi ve Çevre Düzenleme Projesi oluŐturulmuŐtur. Kale Eteği Projesinde Eyyübiye ilęesine 32 bin 100 metrekarelik yeşil alan kazandırılma ęalıŐması iğermektedir. Daha yeşil bir Şanlıurfa sloganıyla ęalıŐmalar sürdüren Büyükşehir belediyesi Karaköprü ilęesinde 20 bin metrekarelik araziye yeşil alana dönüŐtürme ęalıŐması iğerisinde olmakta ve burada hava koridoru ile birlikte seyir tepesi haline dönüŐtürülmesi planlanmaktadır. Lunapark Projesi 47 bin metrekarelik rekreasyon alanı olarak görülen bölgeye ęalıŐma baŐlatılmıŐtır (sanliurfa.bel.tr).

3. DEğerLENDİRME VE SONUç

Dnemimizde yerel yönetimler var olan hizmetleri aktif ve geniŐ biğimdeuygulama ayrıcaiyeni toplumsal hizmetleri yerine getirmelidir. Yerel yönetimler iğerisinde yer alan belediyeler, kamuya en yakın kurum olarak yüklendikleri sorumluluklar kamunun günlük yaŐantısını direk etkilemektedir (kmen vd., 2004: 45). Yerel yönetimlerde belediyeler, halka daha iyi hizmet sunabilmesi konusunda yerel seçimler önemli bir yere sahiptir. Bu bakımdan seğim beyannameleri iğerisinde bulunan bütün projelerin bir taraftan bireylerin seğim tercihini etkilemeye ęalıŐmak, diğer bir taraftan önerilen proje baŐlıkları ile bölgenin sorunlarına ęzm yaratma odaklı olduğu belirtilebilir (Atalı, 2019: 30-32).

Demokratik seğim sreğlerinin ana ayırıcı niteliklerinden olan seğmenleri inandırmak, düŐünce ve davranıŐları değerirme ve en sonunda seğimlerini manipülasyon etmek hedefiyle oluŐturulansiyasal iletiŐim etkinliğidir (Göker ve Doğan, 2015: 43-59). Bu yönüyle seğim beyannamelerinin ve kapsamında bulunan projelerinde bu hedef doğrultusunda kullanıldığı belirtilebilir. ęalıŐma alanı iğerisinde yer alan 31 Mart yerel seğimlerinden sonra Büyükşehir Belediyelerin seğim beyannameleri, planlanan ve yaptıkları hizmet projelere bakıldığında biręok alanda projelere yer verildiği görülmektedir. TapŐın ve Atalı (2017) tarafından Kocaeli belediyelerini iğeren ęalıŐması kapsamında belediyelerin stratejik planlarında Őu ilkeler bulunmaktadır. Yeşil mekanların ęođaltılması, sportif ilerleme elde etmek, eğitim niteliği, modern toplumsal yaşam mekanlar, engelli bireyler yönelik hizmetler, parklar, turizm eğitimi, rekreasyon mekanların ilerletilmesi, Őehir vizyonu, yeni Őehirsel alanlar ve spor; sportif faaliyetler, hayat standartlarını ęođaltma, insanları bilgilendirmek, vizyon projeler, hayatlarını sürdürebilecekleri ortam, yaŐama anlam vermek, hayat niteliği, sosyal ilerlemeye destek, halkın mutluluğu, planlı ŐehirleŐme, kültürel zenginlik, devam ettirilebilir turizm, Őehir ve kamusal ilerleyiŐ, konforlu ortam, yeni yaşam mekanları, Őehir markalaŐması, sağlıklı hayat ve toplumsal hizmetler benzeri hedeflerbelirtilmiŐtir. Belirtilen konu baŐlıklarına bakıldığında ęalıŐma kapsamında incelenmiŐ olan belediyelerin beyannameleri ve projelerini rekreasyon amaçlı biręok projelere yer verildiği söylenebilir. Belediyelerin yapmış olduğu rekreasyon amaçlı projelerin hayata geğirilmesi, vatandaşların yaşam kalitesini arttırması ve biręok ihtiyağını karŐılaması bakımından önemli yere sahiptir. Őehir hayatının telaŐesinden kurtulmak, alternatif yol bakımından parkların rekreasyonel yararlanıŐı, yerel yönetimlere bu mekanlarda bireylerin hoŐnut tutmak ve mevcut olan park ve rekreasyon mekanlarının planlama ve dizaynında yenilemeleri belirtilmiŐtir (GümüŐ, zgl ve Karakılıç 2017: 31-38). Bunlara rnek olarak millet

bahçeleri, gençlik merkezleri, spor tesisleri, bisiklet yolları, doğa yürüyüş parkurları, mesire alanları ve kültür park projeleri gibi projeler yer almakla birlikte ulusal ve yerel düzeyde yer verilmiş ve ödül alınmış projelerde bulunmaktadır. Örnek olarak İzmir Portakal Vadisi Rekreasyon Alanı Projesi, İzmir Gürçeşme Doğa Keşif Parkı ve Kuşaklararası Etkileşim Merkezi, Gaziantep Ekolojik Kent Projesi ve Spor Konya Projesi verilebilir. İzmir Büyükşehir Belediyesi rekreasyon amaçlı projeler incelendiğinde sosyal alanlar, sportif alanlar, eğitim alanları ve yeşil alanlara yer verilmekle birlikte sportif alanlar ve yeşil alanlarla ilgili projelere daha fazla yer verildiği görülmektedir. Bursa Büyükşehir Belediyesi rekreasyon amaçlı projeler incelendiğinde yeşil alanlar, sportif alanlar ve sosyal alanlara yer verilmekle birlikte yeşil alanlar ve sportif alanlarla ilgili projelere daha fazla yer verildiği görülmektedir. Antalya Büyükşehir Belediyesi rekreasyon amaçlı projeler incelendiğinde yeşil alanlara, sosyal alanlar ve sportif alanlara yer verildiği görülmekle beraber sosyal alanlar ve sportif alanlar ile ilgili projelerde yetersiz olduğu görülmüştür. Adana Büyükşehir Belediyesi rekreasyon amaçlı projeler incelendiğinde yeşil alanlar, sportif alanlar, sosyal alanlar ve eğitim alanlarına yer verildiği yeşil alanlar ve sportif alanlarla ilgili projelere daha fazla yer verildiği görülmektedir. Konya Büyükşehir Belediyesi rekreasyon amaçlı projeler incelendiğinde sportif alanları, yeşil alanlar ve sosyal alanlara yer verildiği sosyal alanlar ve yeşil alanlar ile ilgili projelerin yetersiz olduğu görülmüştür. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi rekreasyon amaçlı projeler incelendiğinde yeşil alanlar, sosyal alanlar ve sportif alanlara yer verildiği görülmektedir. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi rekreasyon amaçlı projeler incelendiğinde yeşil alanlar, sportif alanlar, turizm alanları ve sosyal alanlara yer verildiği görülmektedir.

Sonuç olarak halkın yaşam kalitesini arttırmak ve daha iyi hizmet sunmak adına, yerel seçimlerde rekreasyonadı altında birçok projeye anlamda yer verildiği görülmektedir. Rekreasyon projelerin benzer olması, bireylerin bu alanda beklentilerinin birbirleriyle yakın olması ile açıklanabilir. Bu bağlamda ülkemiz vatandaşlarının rekreasyon bilincinin artırılması konusunda belediyelerin önemli bir misyona hizmet etmekte etkin bir yol aldığı söylenilebilir. Yapılan bu çalışmanın Büyükşehir Belediyelerin planlama altına aldıkları rekreasyon amaçlı projelerin değerlendirilmesi adına gelecek çalışmalara kaynak olabileceği düşünölmektedir.

Etik Beyan

“Büyükşehir Belediyelerinin Planlama Altına Aldıkları Rekreasyon Projelerin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmanın yazılması ve yayınlanması süreçlerinde Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına riayet edilmiş ve çalışma için elde edilen verilerde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir.

Katkı Oranı Beyanı

Çalışmadaki yazarların tümü çalışmanın yazılmasından taslağın oluşturulmasına kadar tüm süreçlere katkı yapmış ve nihai halini okuyarak onaylamıştır.

Çatışma Beyanı

Yapılan bu çalışma gerek bireysel gerekse kurumsal/örgütsel herhangi bir çıkar çatışmasına yol açmamıştır.

Yeldoğan, R., Şahin, Y. & Bengi, K. (2021). Büyükşehir Belediyelerinin Planlama Altına Aldıkları Rekreyon Projelerin Değerlendirilmesi. *KM Sosyal ve Ekonomik AraŐtırmalar Dergisi*, 23(40), 182-192.

KAYNAKÇA

- Adana Büyükşehir Belediyesi. <https://adana.bel.tr>, (EriŐim tarihi: 20.04.2020).
- Akdenk, M. (1989). Türk Sporunun GeliŐmesinde Spor Federasyonlarının Rolü: GüreŐ Federasyonu rneği. *Marmara Üniversitesi Yayınları*, İstanbul, 173-174.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi. <https://antalya.bel.tr>, (EriŐim tarihi: 20.04.2020).
- Antalya Büyükşehir Belediye BaŐkanlıđı Park ve Bahçeler Daire BaŐkanlıđı. <https://antalya.bel.tr>, (EriŐim tarihi: 09.06.2020).
- Atalı, L. (2019). Seçimi Kazanan Belediye BaŐkanlarının Spor ve Rekreyon Projelerinin İncelenmesi. *International Congresses on Education*, Sakarya, 30-32.
- Aydın, E., Birol, S. Ő. ve Temel, V. (2018). Üniversite Takımlarında Oynayan Sporcuların Psikolojik İyi OluŐ Düzeylerinin Belirlenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 15(3), 1541-1550.
- Aydın, E. ve Birol, S. Ő. (2019). Gençlik Projeleri Destek Programı Kapsamında GerçekleŐtirilen Rekreatif Amaçlı Projelerin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal AraŐtırmalar Dergisi*, 12(66), 1399-1406.
- Aydın, E. ve Birol, S. Ő. (2019). Yerel Yönetimlerde Çocuk ve Gençlere Yönelik Rekreyon Planlaması zerine Bir Araştırma: Karaman rneği. *Uluslararası Sosyal AraŐtırmalar Dergisi*, 12(66), 999-1006.
- Birol, S. Ő., Temel, V. ve Aydın, E. (2018). Karaman İli Bünyesinde Korunma Altına Alınan Çocukların Rekreatif Faaliyetlere Katılım Düzeylerinin ve Psiko-Sosyal Durumlarının Belirlenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 15(1), 459-477.
- Birol, S. Ő. ve Aydın, E. (2019a). Açık Alan Rekreyonunda Kent Merkezlerine Yenilikçi Bir YaklaŐım: Millet Bahçeleri. *Uluslararası Sosyal AraŐtırmalar Dergisi*, 12(66), 489-497.
- Birol, S. Ő. ve Aydın, E. (2019b). KuruluŐundan Bugüne Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün SunmuŐ Olduğu Rekreatif Hizmetlerin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal AraŐtırmalar Dergisi*, 12(66), 1474-1485.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi. <https://bursa.bel.tr>, (EriŐim tarihi: 20.04.2020).
- Çukurova BarıŐ Gazetesi. <https://www.cukurovabarisgazetesi.net>, (EriŐim tarihi: 20.04.2020).
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi. <https://gaziantep.bel.tr>, (EriŐim tarihi: 20.04.2020).
- Göker, G. ve Doğan, A. (2015). Yerel Seçimlerde Aday Faktörü: "Elazığ Seçmeninin Aday Profili Beklentileri zerine Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Harput AraŐtırmaları Dergisi*, 2(2), 43-59.
- GümüŐ, H. (2016). *Rekreatif Alanların Kullanım Etkenlerinin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, YayınlanmamıŐ Doktora Tezi, Ankara.
- GümüŐ, H., Alay zgl, S. ve Karakılıç, M. (2017). Fiziksel Aktivite için Park ve Rekreyon Alanlarına Gelen Kullanıcıların Mekn Seçimini ve Fiziksel Aktiviteye Katılımını Etkileyen Faktörler. *Spormetre*, 15(1), 31-38.
- İhlas Haber Ajansı. <https://www.ihb.com.tr>, (EriŐim tarihi: 21.04.2020).

Yeldoğan, R., Şahin, Y. & Bengi, K. (2021). Büyükşehir Belediyelerinin Planlama Altına Aldıkları Rekreyasyon Projelerinin Değerlendirilmesi. *KM Sosyal ve Ekonomik AraŐtırmalar Dergisi*, 23(40), 182-192.

İzmir Büyükşehir Belediyesi. <https://izmir.bel.tr>. (EriŐim tarihi: 22.04.2020).

Karakkk, S. (2001). *Rekreyasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Konya Büyükşehir Belediyesi. <https://konya.bel.tr>. (EriŐim tarihi: 25.04.2020).

Negiz, N. (2011). Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısında Isparta Belediyesi Farkındalık, Yararlanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 323-341.

Ryff, C. D. and Singer, B. H. (1998). The contours of positive human health. *Psychological Inquiry*, 9(1), 1-28.

Oktay, T. (2013). Yerel Siyaset Bağlamında Belediye MeclisKomisyonları: Marmara Bölgesi rneği. *Marmara Belediyeler Birliği Yayını*, 37-41.

Ökmen, M., BaŐtan, S. ve Yılmaz, A. (2004). Kamu Yönetiminde Yeni YaklaŐımlar ve Bir YönetiŐim Faktörü Olarak Yerel Yönetimler. Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetimi, (Ed. M. Ökmen ve A. Yılmaz), Ankara: Gazi Kitabevi.

zbey, S. (2003). *Rekreyasyon Temelleri*. (Ed. Mirzeoğlu, N.), Spor Bilimlerine GiriŐ içinde. Ankara: Bağırgan Yayınevi.

zdağ, S. (1996). *Yerel Yönetimlerde (Belediyelerde) Rekreatif Etkinliklerin Yeri ve nemi*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 43-44.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi. <https://sanliurfa.bel.tr>. (EriŐim tarihi: 23.04.2020).

Tamer, K. (1998). *Sportif Rekreyasyon Etkinliklerine Liderlik Eden Antrenörlerin Lider DavranıŐ Boyutları*. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 20-23.

TapŐın, O. F. ve Atalı, L. (2017). Kocaeli İli Belediyelerinin StratejikPlanlarının Spor Boyutu ile İncelenmesi. *International Journal of Culturaland Social Studies, (Int JCSS)*, 3, 186-200.

Turizm Days, (2019). <https://turizmdays.com/tr/makale/baskanadaylarinturizmprojeleri-211.html> (EriŐim tarihi: 25.04.2020).

Yalçınkaya, A. (2013). *Halkın Belediyelerden Spor Hizmetlerine İliŐkin Beklentileri ve Memnuniyetleri zerine Bir Araştırma*. YayımlanmamıŐ Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yavuzer, H. (1998). *Ana Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yetim, A. A. (2011). *Sosyoloji ve Spor*. Ankara: Berikan Yayınevi.

5393 Sayılı Belediye Kanunu. T.C. Resm Gazete. 25874. 2005.(EriŐim tarihi: 13.04.2020).